

Omvärldsanalys

1.Omvärldsanalys

Inledning

Det arbetas dagligen med omvärldsspaning på olika sätt på många håll i den kommunala organisationen. Den största bristen har varit att det inte funnits något forum för att kunna sprida information och analyser mellan olika enheter och förvaltningar inom kommunen. Målet med arbetet med omvärldsanalysen har varit att bygga upp en kollektiv kunskap om vår omvärld och hur den påverkar Bengtsfors kommun. Därför behövs en modell och ett arbetssätt för hur en kollektiv kunskap ska kunna byggas upp inom kommunen.

Bengtsfors kommun gjorde via konsultföretaget Inregia en omfattande omvärldsanalys 2002 som en följd av det utsatta läge kommunen befann sig efter stora företagsnedläggelser, bland annat flytten av Lear Corporation AB från kommunen. Omvärldsanalysen blev också ett av underlagen för framarbetande av Vision 2014. Nu finns ett behov av att uppdatera, komplettera och förnya omvärldsbilden. Målet är också att kommunen i större utsträckning skall kunna göra mer av egen kraft och få en arbetsmodell som fortsättningsvis underlättar kontinuerlig omvärldsspaning.

Bengtsfors kommun och konsultföretaget Effect Management i Karlstad har samverkat i ett projekt med att ta fram en metod så att kommunen fortlöpande, med egna resurser, ska kunna arbeta med omvärldsanalyser. I processen har kommunen genomfört sin omvärldsspaning och samtidigt fått en utbildning för de personer som medverkat. Kommunen får dessutom fri tillgång till Effect Managements konceptet för framtida bruk och Effect Management kan använda Bengtsforsanalysen som praktikfall.

Det övergripande syftet med projektet har varit att genom metodutbildning och bred medverkan i omvärldsspaning förbättra kommunens möjligheter att förverkliga sin vision, parera oväntade händelser och processer i omvärlden, dra nytta av uppdykande tillfällen samt att öka kommunens attraktionskraft .

Huvudmålet har varit en omvärldsspaning där kommunen får en metod i egen regi samt ett engagemang och förståelse för omvärldsspaning som verktyg i den egna organisationen. Som ett resultat av omvärldsspaningen har även förslag till åtgärder tagits fram, utifrån de verksamhetsområden som deltagarna valt.

Omvärldsanalysens arbete ska också komplettera den kunskap som finns i organisationen och bidra till att förändra vårt perspektiv. I en alltmer föränderlig värld är det viktigt att kunna arbeta med förebyggande insatser och att kunna parera oförutsedda händelser samtidigt som det är viktigt med en kontinuerlig utveckling med de politiska målen som bas.

Solveig Andersson

Kommunchef

2010-02-23

Bengtsfors kommun

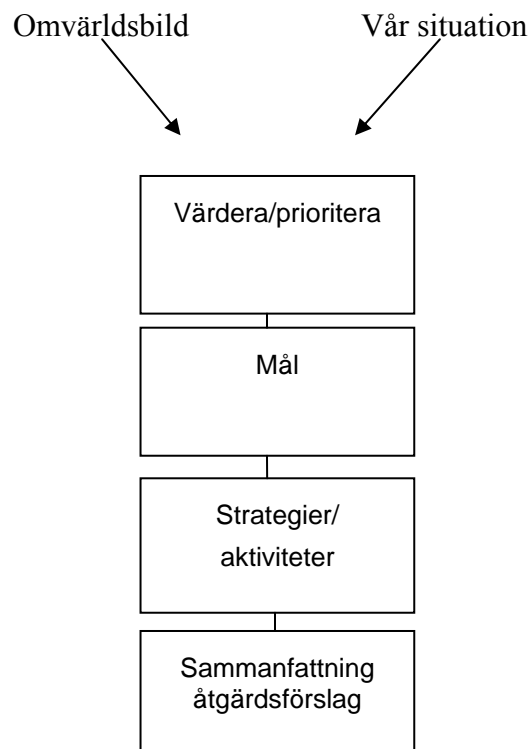
2. Bakgrund och syfte

Det övergripande syftet med projektet omvärldsspaning som startade 2008-12-11 och pågick till och med 2009-09-30, har varit att hitta och analysera frågor som är betydelsefulla för kommunens vision, framtid och mål, samt att konkretisera dem till åtgärdsförslag. Projektets syfte har även varit att komplettera den kunskap kommunen redan har, genom att höja blicken och se företeelser från ett annat eller vidare perspektiv.

Samtliga deltagare fick i uppgift att välja några områden som de sedan har arbetat vidare med. De har därefter själva bedömt vilka av dessa som varit mest angelägna att fokusera på. Vissa är redan uppmärksammade, medan andra inte är det. Utifrån deltagarnas iakttagelser har förslag till åtgärder tagits fram.

Projektet med omvärldsanalys har dock även haft intentionen att deltagarna ska lära en metodik och få kunskap om hur man kan applicera och konkretisera företeelser. Områden som påverkar mycket men där lite kunskap finns.

För att åskådliggöra metodiken i hur en omvärldsspaning kan utmynna i åtgärdsförslag har nedanstående skiss tagits fram.

3. Disposition

Dispositionen utgår ifrån ett gemensamt kapitel om Bengtsfors kommuns demografi och framtida personalförsörjning. Dessa faktorer är kommungemensamma och bör därför behandlas gemensamt. Varje område kommer därefter att utgöra ett eget kapitel, där de inledningsvis presenteras följt av hur data/faktainsamling gjorts. De sista två underrubrikerna i varje kapitel utgör analys och slutsatser, samt förslag till åtgärder. Slutligen följer en sammanställning av åtgärdsförslag, samt bilagor.

Kommunen näringslivsfrågor handhas av Bengtsfors Utvecklings AB. De presenteras i denna rapport som ett eget kapitel liksom de övriga områdena, men har ett något annorlunda utseende. Anledningen är att stora delar av materialet är resultatet av en enkät som genomförts bland 126 av kommunens företag. Syftet är dock detsamma som för övriga områden, dvs. att den ska mynna ut i åtgärdsförslag. Eftersom näringslivsfrågorna drivs i bolagsform så återfinns dock inte åtgärdsförslagen för näringslivsfrågorna i detta dokument. De ägs av utvecklingsbolaget själva.

4. Demografi

Den demografiska utvecklingen för Bengtsfors kommun följs upp löpande. Varje år beställer kommunen en prognos för de kommande tio åren. Befolkningens antal och struktur analyseras noga både kommungemensamt men även inom specifika verksamheter. Som ett exempel kan nämnas de budgetpromemorior, den så kallade resursfördelningsmodellen som upprättas under året. Där är den demografiska utvecklingen och analysen av hur den påverkar kommunens förutsättning, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt, en viktig del. Analyser görs också varje kvartal med statistik från statistiska centralbyrån (SCB).

Faktainsamling

Befolkningsutvecklingen i kommunen följs kontinuerligt via Procapita. Analyser görs även av kvartalsstatistik från statistiska centralbyrån (SCB). Vidare beställer kommunen årligen 10-åriga befolkningsprognoser från Statisticon.

Analys och slutsatser

Även den mest positiva befolkningsprognos för Bengtsfors kommun kan inte se någon befolkningsökning, utan snarare en avmattning av minskningen. Trots att befolkningen totalt sett minskar, finns det dock grupper som ökar de närmaste åren. Den stora utmaningen för kommunen är därför att anpassa verksamheterna till de demografiska förändringarna; dvs. både ökning och minskningar.

Åtgärdsförslag

Kommunen bör utreda vilka demografiska förutsättningar som kommer att vara aktuella i framtiden och därefter bygga en så bra kommunal verksamhet som möjligt utifrån detta scenario.

5. Personalförsörjning

Bengtsfors kommun har idag och inom en nära framtid flera frågor att arbeta med när det gäller personalförsörjning. Dels kommer stora delar av kommunens personal att gå i pension inom 5-10 år. Samtidigt kommer kommunen att behöva tillgång till specialister inom flera områden, exempelvis samhällsplanering, vatten och avlopp, energi och miljö mm.

Inom vissa kategorier är det redan idag svårt att rekrytera personal med såväl rätt kompetens som tillräcklig kompetens, erfarenhet och behörighet. Brist på arbetskraft i kombination med få anställda kan i framtiden medföra svårigheter att upprätthålla specialistkompetenser inom kommunala kärnverksamheter.

Eftersom kommunen har förhållandevis många äldre och trenden visar på en fortsatt ökning, kommer det att krävas mer personal inom äldreomsorgen. Samtidigt minskar elevunderlaget för skolan med påföljd att behovet av antal lärare minskar. Ett annat problem är att stora delar av personalen inom äldreomsorgen idag inte kan erbjudas heltidsarbete. Därför pågår idag ett omfattande projekt inom socialförvaltningen med syfte att kunna erbjuda all personal heltidstjänst.

En nyligen gjord kartläggning inom den kommunala psykiatrin visar ett ökande behov av insatser för psykiskt funktionsnedsatta. Samma förhållande gäller inom LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade)verksamheten. Sammantaget visar detta på ett ökat personalbehov, men också ett behov av ökad kompetens.

År 2010 kommer en ny skollag vilket bland annat innebär att behörighetskraven för lärare ska öka och en lärarauktorisering införas. Regeringen har också beslutat att från 2010-07-01 utöka den allmänna förskolan att gälla även för treåringar. Kostnaden kring den nya lagen beräknas till cirka 400 kkr för Bengtsfors kommun.

Jämförelsetal högskoleutbildning för kommunens personal inom skolan

- Personal i förskolan med högskoleutbildning i Bengtsfors kommun är 58 procent. jämförelse med riket 52 procent.
- Personal på fritidshem med högskoleutbildning i Bengtsfors kommun är 55 procent. jämförelse med riket 58 procent.
- Personal i grundskola med högskoleutbildning i Bengtsfors kommun är 84 procent. jämförelse med riket 87 procent.
- Personal i gymnasieskola med högskoleutbildning i Bengtsfors kommun är 60 procent. jämförelse med riket 78 procent.

I Bengtsfors kommun har 18 procent av befolkningen eftergymnasial utbildning jämfört med 34 procent för övriga riket. Kommunen bär fortfarande på tydliga spår av en traditionell bruksortsskultur.

Faktainsamling

Faktainsamling har gjorts från Socialstyrelsen, Skolverket, Sveriges kommuner och landsting (SKL), kommunens och egen statistik och material samt från andra kommuner i regionen.

Åtgärdsförslag

För att skapa attraktivare tjänster och göra kommunen mindre sårbar om en specialistkompetens försvinner, bör ett samarbete startas mellan Dalslandskommunerna. Kommunens alla verksamhetsområden bör även stimuleras till ett kompetensutbyte mellan generationer. Dessutom bör kommunen gemensamt med övriga Dalslandskommuner undersöka och diskutera vilka personalgrupper som kan bli svåra att rekrytera inför framtiden.

Vidare bör kommunens omsorg/vårdenheter marknadsföra sig bättre, exempelvis genom att erbjuda praktikplatser redan till grundskoleelever, men även genom att gå ut och informera i grundskolan vilka yrkesval man kan göra inom vården.

För att stimulera verksamhetsutveckling, personalutveckling och för att ett arbete i Bengtsfors kommun ska upplevas som utvecklande och spännande är ett utökat samarbete med universitet och högskolor betydelsefullt. Det är även väsentligt för att öka andelen högskoleutbildade i kommunen totalt.

Inom vårdyrkena bör heltidstjänstgöring kunna erbjudas och löneläget vara tillräckligt gott för att attrahera både kvinnor och män. I detta arbete har kommunen redan kommit långt i och med satsningen på Heltidsprojektet. Arbetsmiljön och arbetsvillkor inom vårdyrkena måste även vara sådana att de ger möjlighet till att påverka och utvecklas inom sitt område.

Flera undersökningar pekar på ledarskapets betydelse för arbetstrivsel och minskad personalrörlighet. Ett utvecklat ledarskap är alltså en nyckelfaktor vad gäller möjligheten att rekrytera och behålla personal. För att identifiera ledare eller andra nyckelpersoner inom de egna verksamheterna är traineeprogram ytterligare ett viktigt inslag i en framgångsrik personalpolitik.

Insatser som exempelvis Lärarlyftet pågår för att höja ämnesbehörigheten hos lärare.

6. Miljöfrågor

Miljöfrågor är ett område som det i dagsläget fokuseras för lite på och således finns lite information om. Sveriges Ekokommuner är ett nätverk där ambitionsnivån och arbetet är direkt kopplat till de ekonomiska förutsättningarna.

I en kommuns arbete med miljöfrågor kan olika syften användas. Dels naturligtvis etiska, dvs. en kommun ska föregå med gott exempel och hushålla med resurser, inte bara de som en kommun förfogar över utan även ekonomisk aspekter. Kommunen bör även skapa förutsättningar för invånarna att själva värna om miljön.

Faktainsamling

Genom kontakt med Sveriges Kommuner och Landsting erhöles information om organisationer och kommuner som har ett väl fungerande arbetssätt gällande miljöfrågorna.

Fokus vid faktainsamlingen lades på Sveriges Ekokommuner. Prefixet Eko, som till början var en förkortning av ekologi, kom på ett tidigt stadium hos organisationen också att stå för ekonomi. Ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska således förenas i en och samma utvecklingsstrategi

Analys och slutsatser

Kommuner och städer är en del av problemet såväl som en del av lösningen på klimatfrågan. Det saknas ofta genomtänkta strategier som kopplar samman planering och målsättningar inom miljö, trafik och stadsbyggnad. Bristande kunskap om miljökonsekvenser av olika policyalternativ förekommer likaså.

Att som kommun engagera sig i miljöfrågor handlar även om trovärdighet. Om inte kommunen upplevs ta miljöfrågor på allvar kommer inte heller invånarna att göra det. Kommunen bör vara initiativtagare och agera som en förebild och föregångare gentemot sina invånare/intressenter i arbetet för en hållbar utveckling på lokal nivå. Genom bildandet av Dalslands miljökontor har dock en del av initiativkraften för detta arbete försvunnit ur den egna organisationen.

Kommunen har påbörjat ett arbete med att införa miljöledningssystem, i samarbete med Dalslands miljökontor. Vidare kommer samtliga anställda i kommunens att få möjlighet att ta ett miljöörkort.

Åtgärdsförslag

Bengtsfors kommun bör återta initiativet avseende de strategiska miljöfrågorna kopplade till ekonomi, hälsa och välfärd. Det innebär bland annat att vara uppdaterad inom miljöområdet samt att eventuellt delta i något befintligt nätverk. Inom Kommunens Kvalitet i Korhet används idag ett antal miljömått samtidigt som ett arbete pågår med att få fram användbara mått för de kommunala verksamheterna.

Miljöfrågor bör även vävas in i samtliga policys och handlingsplaner för att på så sätt skapa ett miljötänkande som en naturlig del av kommunens arbete.

Det pågående arbetet med miljöledningssystem och miljömärkning är dock ett bra exempel på att kommunen återtagit initiativet vad gäller miljöfrågor.

7. Kvalitetsarbete

Den stora delen när det gäller omvärldsspaning avseende kvalitet görs i nätverket Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) där Bengtsfors kommun deltar tillsammans med ett 70-tal andra kommuner. Genom att använda cirka 35-40 mått som täcker in samtliga kommunens verksamheter kan jämförbar statistik tas fram för kommunens kvalitet. Sveriges Kommuner och Landsting har också ett antal andra nätverk och publikationer där kommuner kan jämföra sig med varandra.

Faktainsamling

Genom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) tas ett antal mått fram inom olika kommunala verksamheter. Sedan görs jämförelser mellan de olika deltagande kommunerna på de olika måtten. En rapport om detta utkommer varje år. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har också ett antal andra projekt och rapporter där liknande material kan fås.

Analys och slutsats

På senare tid har mer fokus lagts vid kvalitetsfrågor. Perspektivet gällande kvalitet har ändrats under senare år till att nu fokusera mera på medborgarperspektiv än tidigare. Den ”interna” kvalitén har länge undersökts, nu inriktas mätningarna mer på hur medborgarna upplever den service de får.

Åtgärdsförslag

Kommunen bör fortsätta mäta resultat och delta i nätverk såsom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) och på så sätt kunna jämföra sig med andra kommuner och dra slutsatser av jämförelserna för att utveckla verksamheterna.

8. Medborgarinflytande och politisk organisation

Eftersom nätverket Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) har ett medborgarperspektiv har kvalitetsarbetet en naturlig koppling till medborgarinflytandet. Detta är ett område med stor utvecklingspotential, bland annat genom att få en större betydelse i budget- och uppföljningsarbetet.

Faktainsamling

När det gäller den politiska organisationen och medborgardialogen har studiebesök gjorts i Arvika och Götene.

Kommunledningskontoret har också varit på utbildning i medborgardialog kopplat till Kommunens kvalitet i korthet, där ett antal bra exempel föredrogs.

Sveriges kommuner och landsting har drivit flera projekt både gällande medborgarinflytande och politisk organisation där dokumentation finns att tillgå. Likaså har KFI (Kommunforskning i Väst) gjort flera studier inom dessa områden.

Den av kommunfullmäktige tillsatta demokratiberedningen har också som uppgift att ta fram förslag på hur medborgardialogen kan utvecklas.

Analys och slutsats

När det gäller medborgarinflytande verkar trenden gå mot dialog via nya forum för kommunikation såsom Facebook, MySpace och liknande. Dialog via kommunens hemsida i form av småenkäter tillämpas också i en del kommuner. Ett annat exempel är medborgarbudget och det finns också olika typer av former för ungdomsinflytande.

Den trend som syns gällande politisk organisation går mot färre nämnder och att makten koncentreras till fullmäktige. Samtidigt har demokratifrågorna aktualiserats i samband med demokratiberedningen liksom problemen med att tillsätta politiska uppdrag. En annan trend är att invånarna engagerar sig mer i enskilda frågor än i politiska partier/ideologier.

Åtgärdsförslag

Kommunikationen med medborgarna bör ske mer på medborgarnas villkor. Det kan innebära att kommunen måste vara aktiv via de nya forum såsom FaceBook, MySpace, Twitter etc. Kommunikationsvägarna bör hela tiden justeras utifrån de förändringar som sker i omvärlden.

Ett arbete pågår för närvarande i kommunen med att se över både den politiska och förvaltningsorganisationen, för att bättre anpassa dem till nya förutsättningar och nya krav. Den nya ekonomimodellen tar också sikte på de olika verksamheterna såsom äldreomsorg, grundskola etc. och inte på hur kommunen är organiserad, varför en helhetssyn på den kommunala verksamheten är viktig. Dessutom kommer demokratiberedningens arbete, som är att ta fram förslag till en demokratiutveckling, att redovisas till kommunfullmäktige i juni.

Kommunen bör även starta någon form av projekt för medborgarinflytande gällande ungdomar. Ett lämpligt sådant är att införa någon form av medborgarbudget.

9. Valfrihet inom förskola - skola.

Faktorer har valts utifrån ett antaget påverkansperspektiv på valfriheten inom förskola och skola i Bengtsfors kommun.

Faktainsamlig

Information har hämtats från Internet och från kommunens egen statistik.

Analys och slutsats

I Bengtsfors kommun drivs 13 procent av förskolorna i enskild regi, jämfört med 25 procent för riket. Samtliga grundskolor (1-9) i kommunen drivs i kommunal regi. Cirka 10 procent av grundskoleeleverna i riket går på en friskola.

Även gymnasieskolan i Bengtsfors kommun drivs i kommunal regi. Vid en jämförelse med hela riket går cirka 20 procent av landets alla gymnasieelever på en friskola. Av kommunens gymnasieelever är det dock endast 40 procent som studerar på Strömkulleskolan. De resterande eleverna har valt att studera på annan ort och av dem går 10 procent på en friskola.

Andelen friskolor är störst i storstadsområden, exempelvis är cirka en tredjedel av alla grundskolor fristående i Stockholm län. Anledningar till att föräldrar väljer en friskola är att den är liten samt har en speciell pedagogik, medan anledningar att välja en kommunal skola ofta är det geografiska läget.

En slutsats som kan dras av ovanstående fakta är att elevunderlaget i grund- och gymnasieskolan hittills varit för lågt för att konkurrensutsättas. Det är dock troligt att även Bengtsfors kommun kommer att utsättas för konkurrens inom alla skolformer. Vad gäller förskolan har dock alternativa driftsformer tillkommit.

Åtgärdsförslag

Kommunen bör ta ställning till frågan om en ökad valfrihet inom förskola och skola.

10. Elevers måluppfyllelse

Resultatet för kommunens elever sjunker kraftigt från årskurs 5 till årskurs 9.

Faktainsamling

Information har hämtats från Internet och från kommunens egen statistik.

Analys och slutsatser

Resultat från årskurs 5 visar att elever i kommunen har i genomsnitt ett högre medelvärde än för övriga riket:

- Engelska: 88 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnitt: 84 procent.
- Svenska: 85 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnitt 84 procent
- Matematik: 90 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnitt 84 procent.

Resultaten för kommunens elever i åk 9 ligger dock lägre jämfört med övriga riket.

- Engelska: 93,6 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnittet: 96,3 procent. Bengtsfors kommun hamnade på 253:e plats av landets 290 kommuner.
- Svenska: 95,6 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnittet: 96,7 procent. Bengtsfors hamnade på 205:e plats av landets 290 kommuner.
- Matematik: 66,7 procent fick minst godkänt på nationella proven. Riksgenomsnittet: 83,5 procent. Bengtsfors hamnade på 284:e plats av landets 290 kommuner.

I jämförelse med rikets meritvärde visar kommunens elever resultat motsvarande 283:e plats. Eleverna i Åk 5 visar bra resultat i Bengtsfors kommun medan eleverna i åk 9 har lägre betyg i än övriga riket. Det finns också en skillnad mellan pojkar och flickor där pojkarna visar ett lägre resultat.

Åtgärdsförslag

Utreda vad händer mellan årskurs 5 och årskurs 9 med elevernas resultat.

11. Utveckling av familjers sociala situation

Faktainsamling

Information har hämtats från Internet och från kommunens egen statistik

Analys och slutsats

Mellan 3,5-4 procent av eleverna i grundskolan är inskrivna i särskolan. Riksgenomsnittet är 1,8 procent. Av eleverna på särskolan är 60 procent inflyttade. Andelen barn i behov av särskilt stöd ökar också i kommunen.

Åtgärdsförslag

Kommunen behöver utreda varför det finns så stor andel särskoleelever jämfört med övriga riket, samt varför Bengtsfors kommun har en så stor inflyttning av särskoleelever. Ytterligare en aspekt i resonemanget är att det finns ett ökat behov av rätt kompetens för att kunna möta dessa elevers behov.

12. Samhällsplanering och boende

Kommunledningskontoret tar årligen fram statistik och prognoser för befolkningen. Folkmängden har minskat med 328 personer sedan 2005 och medelåldern har ökat med 0,9 år under samma tid.

För nybyggnation av bostäder finns efterfrågan på strandnära tomter och andelen fritidshus ökar i förhållande till åretruntboende. Centralt placerade hyresrätter med god tillgänglighet (seniorboende) efterfrågas också i Bengtsfors.

Det pågår även en minskning av kommunala industrifastigheter genom försäljning samtidigt som det i tätorten råder brist på planlagd mark för industriändamål.

Faktainsamling

Kommunens egen statistik

Analys och slutsatser

Bengtsfors kommun har många sjöar och därmed även många attraktiva lägen för nybyggnation. För att behålla kommunens attraktionskraft som till stor del utgår från naturen är det viktigt att utreda var påverkan vid bebyggelse är minst. I Bengtsfors tätort saknas även centralt belägna seniorbostäder. Framför allt äldre personer önskar en hyresrätt med en liten trädgård, t ex radhus.

Åldersfördelningen i kommunen påverkar kommunkoncernens behov av lokaler för skola och omsorg. En minskad befolkning innebär också att kostnaderna för infrastrukturen ska betalas av färre personer. Samtidigt kommer skärpta miljökrav troligtvis att medföra ökade kostnader.

Kommunen kommer i och med försäljningen av industrilokaler inte att kunna tillhandahålla lokaler för dessa ändamål: De som är intresserade av industrilokaler hänvisas istället till privata fastighetsägare som har bättre möjligheter att utveckla fastigheterna. Kommunen har även skapat en förmedling på kommunens hemsida för annonsering av lediga lokaler i kommunen som enskilda och företag äger. Denna förmedling kommer även att finnas på Bengtsfors Utvecklings AB:s hemsida

Åtgärdsförslag

I samband med organisationsöversynen bör det skapas en samlad och kontinuerlig organisation för samhällsplanering. I översiktsplanen är det extra viktigt att områden för tätortsutvidgning, landsbygdsutveckling och industriverksamheter läggs fast. Först därefter kan detaljplaner tas fram för att möjliggöra attraktiva tomter och industriområden. Om Bengtsfors AB ska bygga nya hyreshus är det viktigt att titta på behovet av t ex radhus.

För att kommunen inte ska stå med tomma lokaler och stora kostnader bör varje förändring av lokalbehov inom kommunen följas av ett beslut om försäljning eller rivning. De byggnader som behövs och används bör energieffektiviseras i syfte att sänka driftkostnaderna.

13. Energipriser

Energipriserna följer inte samhällets övriga prisutveckling.

Analys och slutsatser

Energipriserna har historiskt sett stigit och det kan därför antas fortsätta så något år till, samtidigt kommer den fossila oljan att minska och en övergång till andra energislag att ske. I takt med att inkomsten till staten för energiskatt för fossila bränslen minskar, kan det antas att skatt även kommer att läggas på fossilfria bränslen. Det innebär att kostnaderna för energi kommer att öka ytterligare.

Åtgärdsförslag

Utvecklingen på energipriserna är en viktig faktor att ha med när driftbudgeten planeras

Energiåtgången kan minskas genom att ansluta till fjärrvärme där man med bra värmväxlare får låga returtemperaturer och därmed kan använda bränslet effektivare. I samband med ombyggnad av ventilationssystem bör också värmeåtervinning införas. Vidare bör kommunen hålla sig uppdaterad vad gäller nya metoder och ekonomiska bidrag för energibesparing.

14.Tekniska system/försörjning

Anslagen till vägunderhåll har minskat de senaste åren och kommunens ledningar för vatten och avlopp är i dåligt skick. Vidare efterfrågar fler invånare bra bredbandskapacitet för att möjliggöra distansarbete

Faktainsamling

Kommunens egen statistik

Analys och slutsatser

Bredbandsutbyggnaden pågår genom att det ”stormaskiga” ledningsnätet läggs ut. På vissa ställen i kommunen har grupperingar av privatpersoner bildats, för att samarbeta kring anslutning av sina respektive fastigheter.

Minskningen av vägunderhåll leder till en standardförsämring på det kommunala vägnätet.

Ledningsnätet för vatten och avlopp är i många fall mycket gammalt och i dåligt skick. Dessutom tar dagvattnet stor kapacitet i reningsverken varför en separering behöver genomföras.

Åtgärdsförslag

Det är av stor samhällsekonomisk vinst om underhållsarbeten på det kommunala vägnätet samordnas med underhållsarbeten för ledningsnäten i vägområdet. Därför föreslås att en omfattande planering genomförs utifrån behovet av utbyggnad och underhåll på VA-nätet. Andra åtgärder är att öka hastigheten på utbyte av gamla VA-ledningar, skynda på separering av dagvatten från spillvattennätet, bygg ut dagvattennät där det finns behov samt effektivisera reningsverken. Verksamhetsplanerna bör även kopplas samman med de fleråriga investeringsplanerna.

Bengtstors Teknik AB bör även fortsättningsvis arbeta för att bredbandsnätet förstärks och byggs ut inom kommunen.

15. Näringslivsfrågor Bengtsfors Utvecklings AB

Bengtsfors utvecklings AB har valt att fokusera på följande frågor:

- Företagens situation idag och inför framtiden.
- Arbetsmöjligheter
- Pendling
- Rekryteringsbehov för företagen kopplade till invånarnas kompetens.
- EU:s inverkan på näringslivsfrågor
- Nyföretagares behov

Faktainsamling

Den omvärldsspaning som Bengtsfors Utvecklings AB gjort baserar sig på två undersökningar bland kommunens företag som genomförts under våren. Dels en enkät till företag, dels intervjuer med ansvariga personer för de fem största privata arbetsgivarna. Dessutom har Urban Hermansson på Effect Management, bidragit med spaning kring EU:s påverkan inom näringslivsfrågor. En enkät till nystartade företagare om deras situation och behov är planerad men ännu inte genomförd.

Resultat - Enkät till kommunens företag

För att analysera företagens situation i Bengtsfors kommun har Bengtsfors utvecklings AB under våren 2009 genomfört en enkät via företaget Webropol. Sammanlagt besvarades enkäten av 126 företag under mars 2009

Sammanfattning av svaren

En majoritet av företagen som svarat på enkäten är inte nystartade och ingår inte i någon koncern. Bland branscher dominerar svar från ”service, kultur och tjänster”, följt av ”besöks och turistnäring” och ”bygg och entreprenad”. De flesta företag som svarat på enkäten har mellan 1 och 5 anställda, men de flesta av de stora arbetsgivarna finns också representerade. På frågor rörande lönsamhet, marknad och eventuella hinder för expansion anger 77 procent av företagen att lönsamheten är bra eller mycket bra. 81 procent av företagen uppger att marknaden för deras produkter är bra eller mycket bra idag och 75 procent att marknaden även är bra eller mycket bra i framtiden. Trots detta är marknaden också det största hindret för expansion för företagen, följt av den egna viljan att expandera och brist på kapital. 19 procent upplever också tillgången på lämplig personal som ett hinder. 73 procent av företagen kommer att göra investeringar under de närmaste åren, utöver kompetensutveckling. Investeringar i nya produkter och tjänster samt i produktutveckling dominerar.

På frågor kring personal och arbetstillfällen svarar en majoritet, 86 procent, att deras personalstyrka troligen kommer att ökas eller förbli oförändrad under de närmaste åren. Bara 5 procent anger att de kommer att minska personalen. 16 procent kommer att anställa ny personal inom ett år. 30 procent av företagen anger att de har personal som pendlar till jobbet från en annan kommun. Denna personal är jämnt fördelad över kategorierna företagsledning, administration, försäljning och övrig personal.

63 procent av företagen planerar att genomföra kompetensutveckling under de närmaste åren. De flesta planerar att göra det i egen regi, men 36 procent anger att de planerar att ta hjälp av någon offentlig utbildningssamordnare eller EU-stöd.

Analys och slutsatser inför framtida arbete inom kommunen

Det är naturligtvis mycket positivt att de flesta företag upplever att verksamheten går bra och att marknaden är god för deras produkter. Detta kan kommunen bara påverka i liten utsträckning. Det är också positivt att så få företag planerar att minska sin personal, trots den rådande konjunkturen. Att de flesta som svarat är små företag inom branscherna service, kultur och tjänster”, samt ”besöks- och turistnäring” bör dock innebära att aktiviteter och arbete för att stärka dessa branscher lokalt kan ge effekt. Detta avspeglas också i några av de kommentarer som företagen gett på öppna frågor, t.ex. att det är problem med kort säsong. Kommunen kan däremot genom utbildningsinsatser underlätta för företagen att hitta lämplig personal samt att kompetensutveckla sin personal. Utbildningsinsatser kan handla om såväl gymnasieskola och vuxenutbildning som att uppmuntra till högre studier och att stimulera till återvandring av redan utbildade dalslänningar. Utbildningsinsatser och information kring regler riktade till företagarna själva kan behöva ses över. Här kan Bengtsfors Utvecklings AB troligen göra mer.

Infrastrukturen är ett återkommande problem där kommunen har som ambition att påverka beslutsfattare. Det kan vara en god idé att särskilt informera om när vår påverkan ger resultat inom dessa frågor. Samma infrastruktur uppfattas till viss del olika beroende på den allmänna attityden, det ser vi inte minst exempel på från Svenskt Näringslivs kommunranking. Näringslivsverksamheten inom kommunen får både ris och ros i kommentarerna. Företagen förväntar sig att kommunen ska stödja och utveckla näringslivet i kommunen, men har olika erfarenheter av hur detta har skett. Bengtsfors Utvecklings AB behöver spana vidare kring frågan vad företagen behöver.

Situationen med kommunens egna lokaler har sedan undersökningen gjordes ändrats radikalt. I dagsläget finns i stort sett inga tillgängliga lokaler för uthyrning genom kommunen. Fastigheterna är antingen uthyrda eller har sålts. Detta innebär att arbetet med att lotsa näringslivet till lokaler behöver en ny form.

Det framstår tydligt att med fyra av de fem största privata arbetsgivarna inom kommunen i samma bransch som globalt sett dessutom har problem finns det stor anledning för kommunen att fortsätta sin spaning kring dessa företag. Flera av företagen har god lönsamhet i de fabriker som är lokaliserade till Bengtsfors kommun. Trots det måste kommunen hålla sig informerad och vara beredd på förändringar. Även om det framstår som svårt, eller omöjligt, att påverka framtida investeringar i fabriker här finns det säkerligen saker

att göra. Fortsatt spaning och dialog krävs! Flera av företagen påtalar svårigheter att rekrytera tjänstemän och chefer. För Bengtsfors kommun finns här möjlighet att underlätta rekrytering genom både utbildningsinsatser (se ovan) och genom att erbjuda goda förutsättningar för dem som kan rekryteras från andra delar av landet. Med rätt insatser kan detta bli ett sätt att få nya kommuninvånare.

Resultat - EU:s påverkan inom näringslivsfrågor

Näringslivspolitikerna är det område som är mest berört av EU-lagstiftning. Hela komplexet med de fyra friheterna, inre marknaden, gemensam tullgräns, konkurrens, offentlig upphandling och så vidare är i grund och botten näringslivsrelaterade. För tjänster finns fortfarande många begränsningar, eftersom det så kallade tjänstedirektivet inte nått så långt som många strävar efter. I det läge som råder nu har diskussioner om bankväsendet och en eventuell samordning av de finansiella systemen tagit fart.

Ett område som får stor betydelse för enskilda företag och hela branscher är EU:s strategi för hållbar utveckling (SDS). EU fäster stor vikt vid att fullfölja strategin. Skälet är inte enbart hållbar utveckling. Man betraktar miljösektorn (i vid mening) som ett av de viktigaste områdena för utveckling av näringsliv och sysselsättning.

Ett annat, där EU kommit långt, är harmonisering av standarder och regler. Några exempel på produktområden som harmoniserats är: bioteknik, kemikalier, elektrisk utrustning, livsmedelsindustri, medicinteknisk utrustning, skogsbaserad och relaterad industri, stål, icke-metalliska material m.m. Harmoniseringen underlättar för stora företag, men framförallt blir det möjligt för små och medelstora företag att konkurrera på europamarknaden.

EU har många vägar för direkt och indirekt företagsstöd. De direkta åtgärderna är sedan 2007 samlade i ett ramprogram, CIP (programmet för konkurrenskraft och innovation). Pro-programmet prioriterar entreprenörskap och innovation, miljö och energi.

Strukturfonderna (ESF, ERUF) har andra mål än företagsstöd, men fungerar indirekt ändå i den riktningen. Företag och myndigheter i samverkan kan utnyttja stöd för utsatta grupper till gagn för både företag och individer. I Jordbruksprogrammet för 2007-2013 finns möjligheter för framförallt mindre företag inom de gröna näringarna att få företags- eller projektstöd. Kompetensutvecklingsstöd är ett annat område som företagen kan dra nytta av.

Åtgärdsförslag på kort och medellång sikt

Utifrån spaningen har Bengtsfors Utvecklings AB tagit fram en åtgärdsplan på kort och medellång sikt.

- Anordna fler seminarier och annorlunda seminarier för företagare. Särskilt fundera över ämnesval för seminarier och träffar så att de kan vara intressanta för många eller för vissa utvalda grupper.
- Ta itu med turismföretagarfrågorna. Kritik har kommit fram om att verksamheten varit för inriktad på industri. Verksamheten från Bengtsfors Utvecklings AB bör fokusera på de rena näringslivsaspekterna på turism, t.ex.

lönsamhet och säljfrågor. Bolaget behöver se över vilka samarbetspartners som kan vara aktuella för att jobba med dessa frågor.

- Generationsskiftesfrågor. Hela Sverige står inför ett stort generationsskifte bland företagare och många företag riskerar att läggas ned. Här kan ett arbete göras för att visa hur man kan genomföra generationsskiften.
- Identifiera entreprenörer i kommunen. Både bland fastboende och sommarboende finns människor som kan bli framgångsrika företagare, vi måste bli bättre på att hitta dem. Denna fråga är inte minst kopplad till frågan om generationsskiften.
- Lokalfrågorna. Näringslivet vill kunna få hjälp med lediga lokaler genom kommunen. Ett förslag som kan genomföras snabbt är att låta fastighetsägare annonsera via kommunens och Bengtsfors Utvecklings AB:s hemsida.
- Fortsatt spaning på kommunens viktigaste privata arbetsgivare. Genomförs via besök med och utan kommunchef/kommunalråd. Här ingår också kontakt med Södra Timber, kring deras eventuella etablering i Billingsfors.
- Företagsbesök. Det tidigare arbetet med företagsbesök måste komma igång igen.
- Rekrytering. Ytterligare spaning krävs kring hur och om Bengtsfors Utvecklings AB kan underlätta för företag, men även kommunen, att rekrytera nyckelpersoner.
- Nyföretagarenkät. För att bättre förstå vilka behov och förväntningar som nystartade företag har på bolagets verksamhet bör en enkät till dessa företag genomföras.
- EU-frågor. Bolaget har fått ett uppdrag att hantera frågor kring EU mot näringslivet. Detta arbete behöver komma igång på allvar. Bolaget bör dels kunna ge råd kring projekt och ansökningar men även informera näringslivet om regler och beslut som påverkar företagen.

Åtgärdsförslag på längre sikt

På längre sikt finns ett par hot och möjligheter som kan vara värda att nämna.

Hot

- Rekrytering av nyckelpersoner och specialister.
- Brist på attraktiva tomter, vilket också är kopplat till rekryteringsfrågan.
- Förändringar i situationen i förhållande till Norge, t.ex: försvagad norsk krona, eventuellt norskt EU-medlemskap och eventuellt införande av Euro i Norge och Sverige.
- Infrastrukturen i form av vägar, järnvägar och telekommunikation.

Möjligheter

- Norge. Kapacitetsbrister inom industrin bör kunna ge möjligheter till affärer för svenska företag. Ett sätt att jobba med detta vore genom Interregprojekt

16. Förslag till åtgärder

I inledningen av rapporten beskrevs att ett av delmålen med projektet omvärldsspaning har varit att den ska löpa ut i förslag till åtgärder. Den är följaktligen ett resultat av de verksamhetsområden som deltagarna valt.

- A. Demografi
- B. Personal
- C. Miljöfrågor
- D. Kvalitetsarbete
- E. Medborgarinflytande och politiks organisation
- F. Valfrihet inom förskola - skola
- G. Elevers måluppfyllelse
- H. Utveckling av familjers sociala situation
- I. Samhällsplanering och boende
- J. Energipriser
- K. Tekniska system/försörjning

A Demografi

Den demografiska utvecklingen för kommunen följs kontinuerligt genom olika parametrar. Ett exempel på vad detta arbete utmynnat i är den ekonomiska resursfördelningsmodellen. Den innebär att fördelningen av resurser utgår ifrån sammansättningen av befolkningen. Exempelvis kommer andelen äldre att öka och antalet skolelever att minska. Kommunens resurser kan då via modellen anpassas så att de proportionerligt stämmer överens utifrån verkligheten.

I takt med att befolkningen minskar och andelen äldre ökar kommer kommunens intäkter att minska. Den stora utmaningen för kommunen under de närmaste åren är därför att anpassa verksamheterna till de demografiska förändringarna.

B. Personalförsörjning

Bengtsfors kommun har idag och inom en nära framtid flera frågor att arbeta med när det gäller personalförsörjning. Dels kommer stora delar av kommunens personal att gå i pension inom 5-10 år. Samtidigt kommer kommunen att behöva tillgång till specialister inom flera områden, exempelvis samhällsplanering, vatten och avlopp, energi och miljö mm.

För att skapa attraktivare tjänster och göra kommunen mindre sårbar om en specialistkompetens försvinner, bör ett samarbete startas mellan Dalslandskommunerna. Kommunens alla verksamhetsområden bör även stimuleras till ett kompetensutbyte mellan olika generationer. Dessutom bör kommunen gemensamt med övriga Dalslandskommuner undersöka och

diskutera vilka personalgrupper som kan bli svåra att rekrytera inför framtiden.

Även kommunens omsorg/vårdenheter bör marknadsföra sig bättre, exempelvis genom att erbjuda praktikplatser redan till grundskoleelever, men även genom att gå ut och informera i grundskolan vilka yrkesval man kan göra inom vården.

För att stimulera verksamhetsutveckling, personalutveckling och för att ett arbete i Bengtsfors kommun ska upplevas som utvecklande och spännande är ett utökat samarbete med universitet och högskolor betydelsefullt. Detta är även viktigt för att generellt öka antalet högskoleutbildade i kommunen.

Inom vårdrkna bör heltidstjänstgöring erbjudas på samtliga arbetsplatser och löneläget vara tillräckligt gott för att attrahera både kvinnor och män. Det pågående heltidsprojektet är ett gott exempel som bör utvecklas till att gälla i hela kommunen. Arbetsmiljö och arbetsvillkor måste även vara sådana att de ger möjlighet till att påverka och utvecklas inom sitt område.

Flera undersökningar pekar på ledarskapets betydelse för arbetstrivsel och minskad personalrörlighet. Ett utvecklat ledarskap är alltså en nyckelfaktor vad gäller möjligheten att rekrytera och behålla personal. Kommunen bör därför undersöka möjligheten att starta någon form av ledarskapsutbildning. För att identifiera ledare eller andra nyckelpersoner inom de egna verksamheterna är traineeprogram ytterligare ett viktigt inslag i en framgångsrik personalpolitik.

Insatser som exempelvis lärarlyftet bör övervägas för att höja ämnesbehörigheten hos lärare

C. Miljöfrågor

Trots att miljöfrågor är ett aktuellt ämne idag så fokuserar kommun lite på det. I och med bildandet av Dalslands miljökontor har initiativkraften avhängts den egna organisationen.

I en kommuns arbete med miljöfrågor används framförallt två syften. Dels det rent etiska att hushålla med resurser och att kommunen ska föregå med gott exempel, men även ekonomiska aspekter. En kommun bör också skapa förutsättningar för att invånarna själva ska kunna värna om miljön. Att som kommun engagera sig i miljöfrågor handlar också om trovärdighet. Om inte kommunen upplevs ta miljöfrågor på allvar kommer inte invånarna heller att göra det.

Bengtsfors kommun har startat ett arbete med att implementera miljöledningssystem i samarbete med Dalslands miljökontor. Samtlig personal i kommunen kommer också att erbjudas möjlighet att ta miljökort.

Att delta i nätverk med andra kommuner kan vara ett sätt att arbeta med miljöfrågor. Sveriges Ekokommuner är ett nätverk där ekonomisk utveckling och ekologisk balans förenas i en och samma utvecklingsstrategi. Även inom Kommunens Kvalitet i Korthet används ett antal miljömått och ett arbete pågår där med att ta fram intressanta och användbara mått för de kommunala verksamheterna.

Bengtsfors kommun bör återta initiativet avseende strategiska miljöfrågor kopplade till ekonomi, hälsa och välfärd. Kommunen bör också delta i någon form av nätverk som exempelvis Sveriges Ekokommuner. Vidare bör miljöfrågor vävas in i samtliga policys och handlingsplaner (konsekvensanalys) för att på så sätt väva in miljötänkande som en del av arbetet.

F. Kvalitetsarbete

Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) är ett nätverk bestående av ett 70-tal kommuner som Bengtsfors deltar i. Genom dem tas 35-40 mått fram inom olika kommunala verksamheter. Därefter görs jämförelser mellan de olika deltagande kommunerna. Materialet sammanställs sedan i en rapport som utkommer varje år. Även Sveriges kommuner och landsting (SKL) har ett antal projekt där liknande material kan fås.

De sista åren har mer fokus lagts vid kvalitetsfrågor och trenden har förflyttats till ett medborgarperspektiv. Den interna kvalitén har länge undersökts, nu inriktas mätningarna mer på hur medborgarna upplever den service de får.

Kommunen bör fortsätta att mäta resultat och delta i nätverk såsom KKK och på så sätt kunna jämföra sig med andra kommuner och dra slutsatser av jämförelserna för att utveckla verksamheterna.

D. Medborgarinflytande och politisk organisation

När det gäller medborgarinflytande verkar trenden gå mot en dialog via nya forum för kommunikation såsom Facebook, MySpace och liknande.

Ett annat exempel på medborgarinflytande är medborgarbudget och olika typer av ungdomsinflytande. En ytterligare trend är att människor engagerar sig mer i enskilda frågor än i politiska partier/ideologier.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har drivit flera projekt gällande medborgarinflytande. Likaså har Kommunforskning i Väst (KFI) gjort flera studier inom detta område. Kommunens Kvalitet i Korthet (KKK) har ett medborgarperspektiv där även kvalitetsarbetet har en naturlig koppling till medborgarinflytande. Detta område har en stor utvecklingspotential, bland annat i budget- och uppföljningsarbetet.

Kommunikationen med medborgarna bör ske mer på medborgarnas villkor. Det kan vara genom forum som exempelvis bloggar och FaceBook. Kommunikationsvägarna bör även vara mer flexibla och framförallt utvecklas via olika webbverkyg och på kommunens hemsida.

Demokratifrågorna har också aktualiserats i samband med att demokrati-beredningen tillsattes, liksom problemen med att utse politiska uppdrag. Demokratiberedning har också som uppgift att ta fram förslag på hur medborgardialogen kan utvecklas.

Kommunen bör även starta någon form av projekt för medborgarinflytande, främst gällande ungdomar. Ett lämpligt sådant vore att införa någon form av medborgarbudget.

För närvarande pågår även ett arbete med att se över den politisk organisation i kommunen, för att bättra anpassa verksamheterna till nya förutsättningar och krav. I nuvarande organisation saknas framförallt en helhetssyn på kommunens verksamheter. Eftersom den nya ekonomimodellen utgår ifrån de

olika verksamheterna såsom äldreomsorg, grundskola etc. och inte från organisation, är det viktigt att politikerna har en helhetssyn på den kommunala verksamheten.

E. Valfrihet inom förskola – skola

I kommunen finns få alternativa aktörer inom skolan i jämförelse med övriga riket. Av kommunens förskolor drivs 13 procent i enskild regi, jämfört med 25 procent i övriga riket. Vad gäller kommunens grundskolor drivs samtliga i kommunal regi, jämfört med 90 procent för övriga riket. Även gymnasieskolan i kommunen drivs helt i kommunal regi, i jämförelse med övriga riket där ca 20 procent går på en skola i enskild regi.

Av kommunens gymnasieelever är det 40 procent som studerar på Strömkulleskolan. Övriga elever har valt att studera på annan ort.

Kommunen bör ta ställning till frågan om en ökad valfrihet inom förskola och skola.

F. Elevers måluppfyllelse

Statistik från årskurs 5 visar att elever i kommunen i genomsnitt har ett högre medelvärde än övriga riket, medan resultaten för kommunens elever i årskurs 9 ligger lägre jämfört med övriga riket. Det finns också en skillnad mellan pojkar och flickor där pojkarna visar ett lägre resultat.

En utredning bör tillsättas för att klargöra varför betygen mellan årskurs 5 och 9 sjunker och varför det är en skillnad mellan pojkars och flickors resultat.

G. Utveckling av familjers sociala situation

Av kommunens särskoleelever är 60 procent inflyttade, samtidigt som ca 4 procent av det totala antalet elever i grundskolan är elever på särskolan. En annan omständighet är att andelen barn i behov av särskilt stöd också ökar i kommunen. Kommunen behöver därför utreda varför en så stor del av kommunens elever är särskoleelever, men även varför kommunen har en så stor inflyttning av just dessa elever.

För att kunna hantera dessa elevers behov, samt även övriga barn i behov av särskilt stöd, behöver kommunen se över kompetensen hos personalen.

H. Samhällsplanering och boende

Folkmängden i Bengtsfors kommun har minskat med 328 personer sedan 2005 och medelåldern har ökat med 0,9 år under samma tid. Ålderfördelning påverkar kommunens behov av skolor och omsorg samtidigt som kostnader ska betalas av färre personer. Detta förhållande beskrivs också under kapitlet demografi och därför finns åtgärdsförslagen presenterade där.

I kommunen finns en efterfrågan på strandnära tomter samt centralt placerade hyresrätter med god tillgänglighet. Samtidigt ökar andelen fritidshus i förhållande till åretruntboende. Det pågår även en minskning av kommunala industrifastigheter genom försäljning, samtidigt som det i tätorten råder brist på planlagd mark för industriändamål.

Kommunen har många attraktiva lägen för nybyggnation, som till stor del utgår ifrån naturen. Av den anledningen bör det utredas var påverkan vid bebyggelse är minst, för att så långt det är möjligt bevara miljön. I arbetet med översiktsplan är det därför extra viktigt att områden för tätortsutvidgning, landsbygdsutveckling läggs fast. Därefter kan detaljplaner tas fram för att skapa attraktiva tomter.

I samband med organisationsöversynen bör det skapas en samlad och kontinuerlig organisation för samhällsplanering. Om Bengtsfors AB ska bygga nya hyreshus är det viktigt att titta på behovet av t ex radhus.

För att kommunen inte ska stå med tomma lokaler och stora kostnader bör varje förändring av lokalbehov inom kommunen följas av ett beslut om försäljning eller rivning. De byggnader som behövs och används bör energieffektiviseras i syfte att sänka driftkostnaderna.

För att underlätta förmedling av bland annat industrilokaler har kommunen också skapat en arena för annonsering av lokaler, både enskilda och kommunägda, på bengtsfors.se. Denna finns även att tillgå på Bengtsfors Utvecklings AB:s hemsida.

I. Energipriser

Energipriserna följer inte samhällets prisutveckling i övrigt därför är utvecklingen av energipriser är en viktig faktor att ha med när driftbudget planeras.

Energiåtgången kan även minskas genom att ansluta till fjärrvärme, där man med bra värmeväxlare får låga returtemperaturer och därmed kan använda bränslet effektivare. I samband med ombyggnad av ventilationssystem bör också värmeåtervinning införas. Vidare bör kommunen hålla sig uppdaterad vad gäller nya metoder och ekonomiska bidrag för energibesparing.

J. Tekniska system/försörjning

Anslagen till vägunderhåll har minskat de senaste åren och kommunens ledningar för vatten och avlopp är i dåligt skick. Vidare efterfrågar fler invånare bra bredbandskapacitet för att möjliggöra distansarbete

Det är av stor samhällsekonomisk vinst om underhållsarbeten på det kommunala vägnätet samordnas med underhållsarbeten för ledningsnäten i vägområdet. Därför föreslås att en omfattande planering genomförs utifrån behovet av utbyggnad och underhåll på VA-nätet. Andra åtgärder är att öka hastigheten på utbyte av gamla VA-ledningar, skynda på separering av dagvatten från spillvattennätet, bygg ut dagvattennät där det finns behov samt effektivisera reningsverken. Verksamhetsplanerna bör även kopplas samman med de fleråriga investeringsplanerna.

Slutligen bör Bengtsfors Teknik AB även fortsättningsvis att arbeta för att bredbandsnätet förstärks och byggs ut inom kommunen.